

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczai-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petsor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELOS SZERKESZTŐ.

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre . 6 frt — kr.
Félévre . . 3 > — >
Negyedévre . 1 > 50 >
Egy hónapra — > 60 >
Helyben házhoz hordva:
Egész évre . 8 frt — kr.
Félévre . . 4 > — >

Negyedévre . 2 frt — kr.
Egy hónapra — > 80 >
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 10 frt — kr.
Félévre . . 5 > — >
Negyedévre . 2 > 50 >
Egy hónapra 1 > — >
Egyes szám ára 4 kr

Hét szótöbbség.

A vallás szabad gyakorlatáról szóló törvényjavaslat *hét* szavazattal általánosságban és részleteiben keresztül lett hajszolva a főrendiházban. És ez annyit jelent, hogy amit a zsidó vallás recepciójáról szóló törvényből sikerült kirekeszteni, a felekezetenküliséggel együtt **a keresztény vallásról a zsidó vallásra való áttérés lehetővé tétele, engedélyezése** is szentesítésre készen van. Fájdalom az utolsó két év története megtanított bennünket arra, hogy ne reméljünk, hogy ez az így elfogadott utolsó egyházi-politikai törvényjavaslat is a törvénytárba kerül, melyben a keresztény alapról való letérés elvileg legélesebben ki van domborítva, egyenesen és világosan meg van tagadva a keresztény hitágazat. Nemcsak a katolikusoknak képezi hitágazatát a keresztény szentsége, hanem a többi keresztényeknek is.

A keresztény szentsége eltörölhetetlen jelleget nyom az ember lelkére és Magyarország törvényhozása kimondja azt a keresztény ember előtt képtelen elvet, hogy keresztelt ember keresztletlenné lehet.

Sajátszerű véletlen, hogy éppen *hét* szótöbbséggel, mondta ezt ki a főrendiház. A *hét*, mint szent szám jellegzetes a zsidó vallás rendszerében s mintha csak azt a szomorú tényt jelezné a 7 szótöbbség, hogy Magyarországon a zsidóság feleje került a kereszténységnek.

Lapunk másik cikkében ki van mutatva a napnál fényesebben, hogy Magyarország törvényhozása mindent egyenlősítő törekvése dacára meghajolt a zsidó vallás vallási felfogása, hitelve előtt és ugyanakkor megtapossa Krisztus keresztjét, megtagadja a kereszténység egyik alapdogmáját. Az volt a fennen hirdetett liberális cél, hogy a keresztények és zsidók összeolvását akarják a nemzet testében lehetővé tenni. Ezért kellett a polgári házassági törvény s benne a *valláskülönb-ségi házasság*bontó akadály eltörlése. A

zsidó rabbik kongresszussa megfelelt már erre, midőn kimondotta, hogy a keresztény-zsidó házasságot egyháziilag nem ismeri el. És a magyar törvényhozás a megátalkodás vakságával, szánandó önfeledésével rohan tovább a lejtőn, segítségére siet a veszélyben forgó egybeolvadásnak olykép, hogy kimondja, hogy lehet a keresztény zsidóvá.

Szegény magyar hazánk! Magyarországon, melynek ma is egyik legdrágább kincsének tartják még a diadalmas liberálisok is Szt. István király Krisztus keresztjével ékített szent koronáját, melynek ma is apostoli királya van, Mária országa, Szent István és Szent László országa, melynek az a történelemnek, az élet mesterének világos tanúsága szerint világtörténelmi hivatása; hogy kelet és nyugat között a keresztény civilizáció közvetítője, keletnek határán a kereszténység védbástyája legyen: *ezredéves léte alkonyán s a második ezredév küszöbén a zsidó vallás prozelita ügynökévé szegődik* úgy a pozitív keresztény, mint a pozitív zsidó vallás kárára a benső vallásosságát tekintve.

Elborul lelkünk ezen a második ezredévbe vetett bizalmunkat, reményünket nagyon megrendítő tény szemlélésére mert a hivatásukat vesztett, nemzetek bünhődése az az igazán rettenetes halál, melyből nincs föltámadás.

Nagypénteken, midőn a katolikus egyház nyilvános ünnepélyességgel a zsidók megtéréséért is imádkozik, egy mélyen megindító gyönyörű ének is előfordul a szertartások közben:

»En nemzetem, zsidó népem te elled mit vétettem!«

És most az én szivemben mintha onnét felülről érkezne a szózat, hol az Ur Jézus mennyei trónja előtt Nagyszonyunk és Szent István könyörög éretünk, az a siralmas dallam e változatban csendül meg: En nemzetem, magyar népem, te elled mit vétettem! Felelj meg immár én nékem!«

De mélységes bánatunk sötét főlegén az égre tekintve, átszállamlík egy remény sugár is, mely egyszersmind arra is hangosan int, hogy megaláztatásunkban, kemény megpróbáltatásunkban ismerjük meglátogatásunk idejét s a hosszú álomból ez által a tevékenység terére a tettek mezejére szólítva és lépve így fog megaláztatásunk drága magyar hazánk javára dicsőségünkre fordulni.

A recepció.

1895. évi 42. törvény cikkelyként fogjuk ezentúl idézni az izraeliták recepciójáról intézkedő törvényt.

Megjelent pedig a hivatalos lap múlt szombati számában, mind össze 4. §-ból áll. De minden rövideje mellett nagyon tanulságos. Az nincs benne, a miről sokan hitték, hogy szintén benne lesz, hogy ezentúl a kölcsönös áttérés, akként a mint a keresztények között meg van állapítva, az izraelitákra is kiterjesztetik, csak bevett vallásnak van az izraelita vallás nyilvánítva s egyuttal az 1868. 53. t. cikkelynek 18., 19., 20., 21. és 23. §§-ai lettek az izraelitákra is kiterjesztve s ennek fejében kikötötték, hogy rabbi és hitközségi előljáró az izraelita felekezetnek csak oly tagja lehet, aki magyar állampolgár és aki képesítését Magyarországon nyerte.

De miután most már az izraeliták is elismert vallást követőknek tekintendők, reájuk is alkalmazandók az 1894. 32. t. cz. 8. §. által a törvényesen elismert vallást követőkre is kiterjesztett 1868. 53. t. cz. 13., 14., 15. és 18. §§-ok, melyek a vegyes házasságokból (ezentúl tehát a zsidó-keresztény polgári házasságból) származó gyermekek vallásos nevelésére vonatkoznak. De ezekben a §§-okban sincsen szó a keresztényeknek a zsidó-vallásra való áttéréséről.

Azok a paragrafusok pedig, a melyeket a recepcióról szóló törvény a zsidókra is kiterjesztett, csak azt a változást tesz, 1) hogy ezentúl a zsidó is, ha lelenczet talál, azt a maga vallásában nevelheti, 2) hogy a zsidók sem köteleztetnek a más vallásfelekezetteliek egyházi szertartásait és ünnepeit megtartani (hiszen eddig sem kötelezte erre őket senki)

vagy ezen napokon a munkától tartózkodni, kivéven mégis a vasárnapokat, midőn minden nyilvános és nem elkerülhetetlenül szükséges munkát fel kell függeszteniök és a keresztény felekezetek ünnepén a templom közelében és egyházi menetek alkalmával azon téreken és utcákon, melyeken a processió keresztül vonul, mind azt el kell mellőzniök, ami az egyházi szertartást zavarhatná, 3) hogy a zsidók is, kik külön hitközséget nem képeznek, a saját felekezetökből legközelebb eső s a magyar állam területén lévő önálló hitközséghez kötelesek csatlakozni, 4) hogy a hadseregnél és az állami köztételekben rabbik fogják a zsidókat a vallásos tanításban és minden lelkesi szolgálatban részesíteni (eddig is úgy volt), és 5) hogy különböző vallásfelekezetűek lakta községekben és városokban a zsidók is igényelhetnek (vajjon meg fogják-e tenni?) segítyt a házi pénztárból kultuszszükségeikre és iskolájuk javára.

De nincs kiterjesztve reájuk az 1868. 53. t. cz. 22. §., mely szerint temetőben a különböző vallásfelekezetek tagjai vegyesen és akadálytalanul temetkezhetnek.

Vajjon miért kellett ennél a pontnál logikai következetlenségbe esni?

Egyszerűen azért, mert ezt a kiterjesztést magok a zsidók sem óhajtották és nem is fogják óhajtani soha, miután akár zsidónak keresztény temetőben, akár kereszténynek zsidó temetőben való eltemetését vallásuk legnagyobb sérelmének tartják.

Ime tehát itt a liberális törvényhozás megretirált a zsidó dogma előtt, belátta, hogy hiába erőltetné a dolgot, tehát inkább meg sem kísérelte erőltetését.

De megfejthetetlen marad, hogy miért nem retirált meg ugyanazon liberális törvényhozás a keresztény dogma előtt is, mely pedig határozottan perhorreszkálja, de hiveinek a leghatározottabban meg is tiltja a zsidóval kötendő házasságot?

Nem vették-e észre, hogy az annyszor hangoztatott jogegyenlőségi elvök ellenére itt különböző mértékkel mérnek igazságot

a felekezeteknek? A nagy kisebbségben lévő zsidóságnak tesznek koncessziót, ellenben a nagy többségben lévő keresztényektől minden koncessziót megtagadnak? A zsidók még holtuk után is irtóznak attól, hogy a keresztényekkel egy temetőben legyenek, a keresztényeket pedig arra szorítják, hogy életökben lépjenek házasságra a zsidókkal, s mivel ez a keresztény dogma szerint lehetetlen, a házasságkötésnek egy olyan formáját statuálják, a mely által a dogmát kikerülik?

Tessék csak e fölött egy kissé gondolkodni s azután érett megfontolás után vallják be őszintén, hogy érdemes volt-e az egyházpolitikai törvények által, melyek most már minden konzekvenciájukkal előttünk fekszenek, a felekezeti békét megzavarni? Mert meggyőződésünk szerint ezek a törvények nem a békét hozzák, hanem a surlódásokat állandósítják. Megvoltunk azelőtt türethető békében egymással, most pedig minden ellentét, mely közöttünk létezett, létezik és mindig is létezni fog, az élére van állítva. Vajjon hasznos, üdvös dolog-e ez?

A németországi szociáldemokraták kongresszusa.

Egy álló hétig tartott Boroszló városában, a nagy szocialista apostol, Lassalle Nándor szülőhelyén a német szociáldemokraták kongresszusa.

Az igen látogatott kongresszus nevezetesebb eseményei voltak az agrár-program elvetése, Bebel és párthiveinek leszavazása és a vallási kérdés felett való napi rendre térés.

Ami az elsőt illeti Bebel indítványára az előkészítő bizottság részletes agrár-programot dolgozott ki a kisgazdák sorsának javítására, hogy ez által a földműves osztályt is megnyerjék a szocializmus elveinek. Ez a program sok olyan pontot tartalmaz, ami homlokegyenest ellenkezik a szocializmus elveivel. Ilyenek: a községyi vagyon fenntartása, az állami és községyi birtokok bérbeadása, ingóságokra és ingatlanokra vett kölcsönök államosítása, az erdőés a legelőjog fenntartása stb.

Természetes volt tehát, hogy az agrár-program a leghevesebb vitát provokálta a nagygyűlésen. Legélesebben támadta a programot a berlini küldött, Schippel Miksa, aki ha-

tározottan kijelentette, hogy meg kell ugyan nyerni a parasztokat, de csak akkor, ha már mindenüket elvesztették; ezt tehát szívetlenül, nem hátráltatni kell.

Érdekes volt e tárgyban Müller, müncheni delegátusnak az a kijelentése, (amit különben Vollmár előbb bevallott), hogy a legtöbb »elvtárs«-nak fogalma sincs az agrár-kérdésről és azért nincs sikere a földműves nép között való agitációnak. Van annak más oka is. Az t. i., hogy a földműves nép sokkal józanabb és sokkal jámborabb, hogy sem át ne látna a minden isteni és emberi tekintélyt megtagadó világreformerek céljain.

Bebel és hiveinek leszavazása annak a jele, hogy a tulzók jutottak többségre a párt kezében és ez csakhamar szakadásra fog vezetni, ami örvendetes esemény lenne, mert megbénítaná a szociáldemokraták működését és terjedését.

Nem kevésbé volt érdekes a vallási kérdés tárgyalása. Az erfurti kongresszus u. i. kimondta, hogy »A vallás magán dolog.« A boroszlói gyűlésen Keye delegátus azt indítványozta, mondja ki, hogy a »szociáldemokraták a leghatározottabban küzdenek a különböző vallások képviselői ellen, sőt maga a vallás ellen.« A gyűlés azonban — vita után — jónak látta napi rendre térni az indítvány felett.

Úgy látszik tanultak a szabadkőművesektől. Ezek is titkolják, hogy céljuk a trón és az oltár ledöntése. Mert ha nyíltan kimondanák — nem tudnának baleket fogni.

A gyűlés befolyása különben — egyik magyar szocialista lap leírása után — a következő volt:

Vasárnap f. év szept. hó 6-án nyílt meg Boroszlóban a »Deutscher Kronprinz«-hez címzett vendéglő termében német elvtársaink kongresszusa. Hatodik ez a szocialista törvény megszüntetése óta. Vasárnapig estig 215 küldött volt már jelen.

A teremben, végig a szónoki emelvény előtt a különböző országok hírlaptudósítói foglalnak helyet. Lehetnek vagy harminczhatan. Képviselve van a belga, az angol, az osztrák-magyar, de különösen nagy számban a francia hírlapok tudósítói.

Az előértekezletet a boroszlói munkásdelegátus által előadott »Üdvözlő dala« nyitotta meg.

Ezek után Bruhns, a boroszlói szociáldemokrata-párt nevében üdvözölte a megjelent küldötteket.

Liebknecht egy hosszabb beszéddel megnyitja a kongresszust, amelyben Boroszlót, mint a kommunizmus bölcsőjét és Lassalle Ferdinánd szülővárosát említi. Beszédét így folytatta:

»Jelenleg egy új mozgalom van keletkezésben a szociáldemokraták ellen. A legmagasabb államhatalom oltalma alatt sértegetnek minket, az

A „TISZÁNTUL“ TÁRCZÁJA.

Az újabb tárcza irodalom és Kincs István.

(»Tarka világ«, 19 novella. ára 2 korona.)

— A »Tiszántúl« eredeti tárczája. —

A nagyváradi közönség lapunk tárczarovatából bizonyosan ismeri már e nevet és gyönyörködve olvasta jóízű, humoros apróságait. E sorok írója már két év óta kíséri figyelemmel a »Magyar Szemle« folyóiratban megjelenő elbeszéléseit és most, hogy ez elbeszélések egy része könyv alakban is megjelent, igen alkalom szerű röviden szólni erről az ifjú, forrásban lévő tehetségről.

Midőn a »Tarka világot« elolvastam, jól eső érzés közt gondoltam arra, hogy napjainkban mégis csak találkozik elvétve egy-egy író, aki felszabadítja magát a külföldi termékek káros behatása s azok szolgálai utánzása alól; jól esett látnom, hogy habár ritkán, de mindig akad egy író, ki feleleveníti közöttünk, felhívja figyelmünket a magyar népet hamisítatlan, tiszta, őseredetű vonásaira, gondolkodásmódjára, érzelmeire, kedélyvilágára. Meglehet, hogy azért tett rám oly benyomást e könyv, mert elszoktunk már attól, hogy az újabbkori elbeszélők-nél a népies elemet keressük, mert az újabb írói nemzedék a nyugateurópai műveltség ter-

jedésével a külföldi felkapott, divatos írók utánzásából tengődve nem képes eredetét nyújtani. S minthogy pedig boldog, boldogtalan hivatást jobban mondva kedvet érez az írói pályá iránt, mely a hírnév csillogása mellett néha jövedelmező is, és eme törekvésével szemben rendszeren nem áll arányban tehetsége: különösen az elbeszélő és tárcza-irodalom annyira tul van árasztva selejtes, semmitmondó művekkel, régi reminiscenziákkal, silány utánzatokkal és szárnypróbálgatásokkal, hogy egy-egy újabb elbeszélés füzetet bizonyos előítélettel, habozva, s oly gondolatok közt veszünk kezeink közé, hogy a mit olvasunk, csak vásári munka, rég megirt dolgoknak új lére eresztése önálló kidolgozás, eredeti felfogás hiányában.

De még mindez nem volna oly nagy baj ha a jelenlegi írói nemzedék nem vetkőztette volna ki irodalmunkat nemzeti sajátágaiból. ha nem honosította volna meg a nemzeti vonásokat nélkülöző kozmopolita szellemet; ha nem hajhásznák mindazt, ami fantasztikus, szenzációs, a durva érzékiségnek kedvező; ha nem keresnek lázas igyekezettel az elbeszélések tárgyait a bünbarlangokban, kórházban, bonczasztalon, a morguéban, s mindama helyeken, hol legkirívóbban mutatkozik az anyagias, a hol legmegrendítőbben tör ki az emberből a »béte humaine«; vagy ha az innen vett tárgyakat nem dolgoznák ki oly célzatosan, hogy első tekintetre meglátszik rajtuk, hogy pusztán hátszavadászatra készültek. Ibsen, Zola, Sudermann

utánzatok többnyire, melyeken átérzik a szenzualizmus, a naturalizmus szaga. Ami legsajnosabb az, hogy épen most, midőn a millennium alkalmából ezredéves irodalom történetünk betetőzéséről van szó, alig van egy-két író, ki a sikert nem a virágos szólamokban, bombasztikus irályban, kétértelmű célzásokban, léha párbeszédekben, élíre állított helyzetekben, kirívó színezésben, pikáns fordulatokban és lehet mondani, hogy a bün magasztalásában keresi. Ugy hogy aki az elbeszélő irodalom mai termékeiből következtetne a közélet folyására, méltán kiálthatna fel Molière Alcestjével!

Je vais sortir d'un gouffre, on triompheut les vires! mert valóban úgy áll a dolog, hogy alig vannak részletek irodalmunkban, melyek ne bókólnának a kor uralkodó tévelygéseinek melyek az irodalomba is behatolva megmértelítették annak eredeti tisztaságát.

De az ilyen valóság felett nincs mit csodálkoznunk, ha látjuk, hogy még itt, az irodalomban is érvényesül a protekció, hogy itt is bizonyos klikk-szellem uralkodik, hogy egyes körök, írói klubok egyeduralmat gyakorolnak, midőn közönségesnek is alig nevezhető egyéneket kikiáltanak írói nagyságoknak csupán azért, mert az illető liberális irányú, egy-egy írói czelebritással rokonságban áll vagy mert épen zsidó. Egész önkénytelenül jut itt eszembe Szabolcska Mihály, Varsányi Gyula, Bródi Sándor, kiknek munkáiban hiába keresem a szellem magasabb szárnyalását, a

állambatalom legmagasabb segédkezésével inditanak harcra a szociáldemokrácia ellen. Mi sokkal magasabban állunk, mintsem a sárral való dobálások, történelmi ez bármely oldalról, minket érnének. És ha minket harcra szólítanak fel, mi azt mindenkor felvesszük, a birodalom hatalma nem a szürolyokon, hanem az általános választáson nyugszik, és ha a munkásosztály választói jogát gyakorolja, akkor tönkre megy a birodalom, vagy győz a szociáldemokrácia. És a szociáldemokrácia győzni fog.

Kongresszusi elnököknek megválasztották Singer és Segitz (Fürth) elvtársak.

Wurm elvtárs a szocialista képviselők tevékenységével és az általuk a német birodalmi gyűlés elé terjesztett több mint husz indítvánnyal foglalkozott bővebben. Derűtséget keltett egy indítvány felolvasása, amely azt tartalmazza, hogy a dajkák tartása államilag tiltassék el, mert a tisztított tehén tej teljesen megfelel a célnak. Elvetetett.

A nőkérdésről Gerndt (Berlin) és Zetkin (Stuttgarter) elvtársnők referáltak. Törvény útján szabályoztassék, hogy a nők a férfakkal egyenlő jogokat élvezzenek. Az erre való kezdeményezést a szocialista képviselők tegyék meg a birodalmi gyűlésen. Különösen kiemelik, hogy a nem férjhezvett nők, mint anyák és ezek gyermekeinek a jogai védezzék meg.

Délután az agrárprogram megvitatása került szönyegre.

Miután a program több oldalról, mint az erfurti pártkongresszuson kinyilvánított forradalmi alapelvek meg nem felelő jelentetett ki, az agrár-bizottság ily értelemben tett rajta módosításokat.

Schippel azt mondta, hogy az agrárprogram nem egyéb, mint az antiszemitáktól átvett program. Gunyosan jegyzi meg Schippel, hogy az agrárprogramban sok olyan pont van, a minőt a reakzionárius osztrák miniszter, Falkenhayn gróf is felvett programjába. Általános tetszés között indítványozta az agrárprogram elvetését.

Említésre méltó Bébel elvtárs két óra hosszáig tartó beszéde, melyben az agrár-bizottság tervezetét védte. Erősen polemizált Schippel elvtárral, ki a tervezet ellen van, noha ő is bnt volt az agrár-bizottságban és a pontokat magáévá tette.

A szavazás a következő eredménnyel végződött: A határozati javaslat, tehát az agrárprogram elvetése mellett szavazott 158, ellene 63. Valamint elfogadott a kongresszus egy oly értelmű határozatot is, amely kimondja, hogy a pártelnök a német agrár viszonyok alapos tanulmányozása után tett tanulmányait hozza nyilvánosságra. Ezzel az agrárprogram feletti vita befejezett nyert.

A délutáni ülésben május elseje került a szönyegre. A pártvezetőség előterjesztett egy határozati javaslatot, melynek értelmében május elseje mindenütt megünneplendő, ahol ez a munkások

érdekebe nem ütközik és ahol keresztül vihető. E határozati javaslat majdnem egyhangulag fogadtatott el. — Bebel kezdeményezésére elhatározatott továbbá, hogy a jövő évben Londonban tartandó nemzetközi munkás- és szakkongresszusra nagy számú küldöttek küldessenek. — Keye (Berlin) oly értelmű határozati javaslata felett, hogy a szociáldemokraták *erélyesen küzdjenek a vallás ellen*, a kongresszus napirendre tért.

A németországi szociáldemokrata párt kongresszusa szombaton ért véget. E napon az indítványok egész sorozatát, minden lényegesebb vitaközös nélkül, fogadta el a kongresszus. Mint indítvány elfogadtatott, hogy a jövő évben tartandó kongresszus napirendjére tűzessék ki a *nő agitáció és proporzionális választás* és még több a nőknek a szociális mozgalomban résztvételére vonatkozó indítvány. Egyhangulag bizatott meg a pártvezetőség, hogy a sajtó, szólási és a gyülekezési szabadság, valamint az általános egyenes és titkos választási jog érdekében egész Németországra kiterjedő agitáció indittassék meg.

A jövő évben tartandó kongresszus helyéül Götha jelöltetik ki.

Ezután Singer elvtárs a kongresszus zajos helyeslései között zárásával élt, miután a jelenlévők a német és a nemzetközi szociáldemokrácia életése és a munkás-marseillaise éneklése közben a kongresszust bezárta.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A főrendiház ülése.

— Október 21. —

Ülés kezdete 11 órakor.

Elnök: Szlávay József koronaőr.

Jegyzők: Gyulay Pál, Rudnyánszky József báró, Gál József.

A főpapi karból jelen vannak: Vaszary Kolos biboros hercegprímás, Schlauch Lőrincz nagyváradi biboros-püspök, Samassa József egri érsek, Posilovics György zágrábi érsek, Mihályi Viktor gy.-fehérvári gör. kath. érsek, Zalka János győri püspök, Pável Mihály n.-váradi püspök, Schuster Konstantin váci püspök, Szabó János szamosújvári püspök Lónhardt Ferencz erdélyi püspök, Hidassy Kornél szombathelyi püspök, Vády János eperjesi püspök, Bende Imre nyitrai püspök, Bubics Zsigmond kassai püspök, Meszlényi Gyula szatmári püspök, Hornig Károly veszprémi püspök, Dessenffy Sándor csanádi püspök, Steiner Fülöp székesfejevári püspök, Firczak Gyula munkácsi püspök, Drohobeczky Gyula kőrösi püspök, Szmeccsányi Pál szepesi püspök, Rimely Károly besztercebányai püspök, Maurovic Antal zenggi püspök, Majorosi János tus-

nini felszentelt püspök, Fehér Ipoly pannonhalmi főpát, Benedek Ferencz jászói prépost, Guggler Pál aurániai perjel.

A gör. kel. egyháznagyok közül: Brankovics György szerb patriárka, Román Mison román metropolita, Grujic Mihály károlyvárosi püspök, Metiánu János aradi püspök, Dimitrievics Neklarius verseczi püspök, Popea Miklós karánsebesi püspök, Nikolics Miron pakraczi püspök, Opacsics Germán bácsi püspök.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy Dezső báró, Perczel Dezső, Wlassics Gyula, Erdély Sándor, Jósika Samu.

Az ülés megnyitása után felolvastatik a miniszterelnök átirata, mely szerint ő felsége legmagasabb névünnepe alkalmával szívesen fogadta a főrendiház hódolatteljes szerencsekívánatait. Tudomásul vétetett.

Felolvastatott továbbá a miniszterelnök átirata, melyben tudatja a főrendiházzal, hogy Széchenyi Imre gróf val. bel. tit. t. főasztalnok mesterré nevezetett ki. Tudomásul vétetett.

Felolvastatik az igazoló bizottság jelentése, mely szerint Maurovic Antal zenggi püspök, Guggler Pál aurániai perjel, Sárkány Sámuel, Laszkary Gyula, Karácsonyi Kamilló gróf, Forjác János gróf, Bohus Zsigmond és Bohus István bárók, Bohus László báró, Solymossy Ödön báró és id. Zeyk József báró a főrendek jegyzékébe felvételtek.

Az igazoló-bizottság Vigyázó Sándor Biszingen-Nippenburg Ernő gróf részére a királyi meghívó levél kieszközölését tisztelettel ajánlja, nemkülönben Zelenka Pál lemondása folytán Müller Frigyes az erdélyi evang. egyházkerület legidősebb szuperintendense részére.

Az igazoló-bizottság Odescalchi Gyula herceg nevét a főrendek jegyzékéből törölte. A főrendek a jelentést tudomásul vették.

Következik a napirend: Az egyesült hármas bizottság jelentésének tárgyalása a vallás szabad gyakorlatáról szóló törvényjavaslattal kapcsolatban.

Zichy Nándor gróf: Kéri a főrendi házat, hogy tárgyalja a képviselőház üzenetét is s ne csak a hármas bizottság jelentését. A tárgyalás párhuzamban eszközölhető.

Elnök: A tárgyalást én is ily értelemben szándékozom vezetni.

Zichy Nándor szavazást kér arra nézve, hogy elfogadja-e a főrendi ház a törvényjavaslat III. és IV. fejezetének összevonását egy cím alá.

A főrendek többsége elfogadja felállással történt szavazás után.

A III. Fejezetnél

Zichy Nándor gróf. A 22. § a felekezetenélküliséget foglalja magában. Az ő álláspontja e szakaszszal szemben ismeretes, hisz az el-

tartalom nemességét, az alak tökéletességét, csak a nagy felületességet észleltem és az undort, melyet Bródi erőszakos és mesterkéltnaturalizmusa keltett; de azért ezek kikiáltott nagyságok, amíg Mindszenti Gedeon emelkedett szellemű költeményeivel egy híres irodalmi férfiú szerint, kinek könyveit a középiskolában olvastatják szalmarágó farizeus, szót sem érdemel.

Ha Kincs István belépett volna a klikktagjai közé, ha szerzett volna barátokat az Othon-ból, ha bókolt volna az elkoresosult korszelleme, talán már őt is felfedezte volna Beöthy Zsolt, mint pár évvel ezelőtt Szabócska Mihályt, azóta már ő is oszlopember lenne s egyre-másra jelennének meg a szépirodalmi folyóiratokban a dicsérő kritikák és talán Kiss József lapja a Hét sem tudna róla más hibát felhozni, minthogy pap, még pedig katolikus pap, ami már magában véve is vörös posztó; míg így agyonhallgatják, épen mint annak idején Mikszáth Kálmánt, Baksay Sándort, Tolnay Lajost.

De hogy Kincs István nem csapott fel az újabb hamis irodalmi szellem előharcosai közé, úgy csak arról tett bizonyosságot, hogy meg van benne az eredetiség, az önállóság, hogy nem szorult utánzásra, mint tárczairó kollégái, hogy szellemének szabad röptét nem egedi mellékcélok által beköbá veretni.

Dicséretre méltó benne, hogy nem fogott a kezdő írók példájára az eddigelé mindig hálsnak bizonyult, ugynevezett modern, fantasz-

tikus, izgató témák feldolgozásához, amivel, tekintve gyönyörű irányát, szellemének üdeségét, tiszta humorát, nagy hatást ért volna el, hanem kiválasztotta azokat az egyszerű, vonzó történeteket, amelyeket saját környezetében látott, amelyben él, mozog, amely a magyar ember levegője, életető közege, melytől megfosztva, elvesztené tipikus sajátosságait, egy nemzetközi alak, színtelen, közönséges lény lenne, aminőt bármely nemzet irodalmában tucat-számra találunk. És ebben a tárgyválasztásban találok Kincs István egyik legfőbb érdemét, különösen most, midőn a népies iránti érzék kezd kivészni az olvasó közönségből, midőn Vas Gereben magyar zamatú munkái feledésbe mennek, Tolnay filozófál és maró szatírával ír, Herczeg Ferencz egészséges irányra kezd a szentimentalizmus felé hajolni Jókay többnyire megrendelésre dolgozik és Mikszáth vénája jó ideje hallgat. Az előző példák után ítélve bizom jövő sikereiben, mert habár még most írói pályája kezdetén áll is, de oroszán körmeit már is mutogatja. Írói pályájának kezdete is hasonló Mikszáth-éhoz, de a szelleme még inkább, mely szellem-rokonság különösen a témában élethűségben, felfogásban, kidolgozásban s az egész átlengő finom humorban nyilatkozik.

Az elbeszélések tárgya a népet egyes kisebb jelenetei, a népkedély humoros, kacagató megnyilatkozása akár a multban (különösen a kuruczvilág idejéből) akár a jelenben. Ha szorosabban vizsgáljuk a dolgot, nem is nevezhetők ezek elbeszéléseknek, mint inkább raj-

zoknak, genre-képeknek, amelyekben azonban a meseszövés egyszerűsége mellett is mindig érdekfeszítő, egyirányban haladó, mely sehol sincs megszakítva kitérések és epizódok által. A szereplő személyeken meglátszik, hogy azok modell után vannak véve és azok eredetije az életben él, mozog és midőn olvassuk őket, szemünk előtt teljes élethűségben jelennek meg. Az egyes jellemvonásokat, faji sajátosságokat, szokásokat szakavatott, mesteri kézzel festi s az egész leírást a legfinomabb humor ragyogó zománczával vonja be, s szellemes ötletekkel fűszerezi, melyek az olvasó lelkében a folyton derült kedély hangulatot mindvégig fenntartják.

Ha mindezekhez hozzávesszük a szerző szép prózáját, irányának ragyogását, emelkedettségét, törül metszett magyar kifejezéseit, aminőkkel az egyes írónál csak elszórtan találkozunk, úgy egy egész, tiszta kép áll előttünk, mely híven vissza tükrözteti a szerző munkájának egész becsét.

Mikor a Tarka világot kiolvastam, s az egész ujjra átgondoltam lelkemben oda képzeltem magam a nagy magyar alföld csillagos kék ege alá, midőn a puszták népe közbe ülve a vöröslő pásztortűz világa mellett, az estiméla csendben hallgatja az öreg juhász meséit a rég letűnt világról, a kaszás csillagról a fias tyukról, Rózsa Sándor hőstetteiről... midőn hirtelen felriasztottak ábrándozásomból. A könyv kiessett kezemből. Felvettem azt és hozzáfogtam, hogy másodszor is elolvasom. A.

mult tárgyalások alkalmával részletesen előadták aggodalmaikat. Most tehát egyszerűen arra szorítkozik, hogy kérje a főrendiházat, miszerint a szakaszt ne fogadja el.

Wlassics Gyula: A főrendiház most negyedizben tárgyalja a javaslatot. Visszaélne a főrendiház türelmével, ha dogmatikus vitát akarna provokálni vagy a szakasz szükségességét akarná bizonyítani. A szakaszhoz úgy a képviselőház, mint az egyesült hármass bizottság ragaszkodik, mert a kilépést utóvégre is szabályozni kell s a kilépetteket nem lehet továbbra is a törvény keretein kívül hagyni. Kéri a főrendeket, hogy fogadják el a főrendiházi hármass bizottság szövegezésében a 23-ik szakaszt. A konzervatív főrendek névszerinti szavazást kérnek.

Elnök: elrendeli a névszerinti szavazást. Azok, akik *Zichy* Nándor gróf indítványát fogadják el *igennel* szavaznak, akik nem fogadják el *Zichy* Nándor gróf indítványát, *nemmel* szavaznak.

Megejtetvén a szavazás az eredmény a következő:

Igennel szavazott 111 főrend.

Nemmel szavazott 118 főrend.

Zichy Nándor gróf indítványát tehát 7 szótöbbséggel elvetették.

A főrendiház többsége ezután felállással történt szavazás útján elfogadta a 22. §-t a hármass bizottság módosításában. Nemkülönbön elfogadtattak a 23. és 24. §-ok minden vita nélkül.

A 25. §-nál, mely kimondja, hogy az 1868. LIII. t. cz. 1—8. szakaszaiban foglalt rendelkezéseknek hatálya minden bevett vallásra kiterjesztetik, felszólal

Zichy Nándor gróf. Az 1868. LIII. t. cz. a keresztény felekezetek viszonzossága alapján hozatott s abból a szempontból, hogy az áttérések ellen védekezünk. Most arról van szó, hogy e szakasz hatálya a zsidóságra is, tehát egy nem keresztény felekezetre is kiterjesztésék. Ő sohasem járulhat szavazatával ahhoz, hogy az, aki egyszer megkereszteltetett, a törvény szerint áttérhessen a zsidó felekezetbe, mert az egyház tanítása szerint a keresztység eltörülhetetlen nyomot hagy az emberen. Keresztény ember nem is szavazhatja meg e szakaszt; aki pedig megszavazza, az nem keresztény, az megtagadja hitét s azon csak sajnálkozni tud. Ha e szakasz törvényé válik Magyarország megszűnik keresztény ország lenni. (Zajos éljenzés az ellenzéken. Nagy mozgás a jobboldalon.) Kéri tehát a főrendeket, hogy töröljék e szakaszt. (Zajos éljenzés.)

Wlassics Gyula kultuszminiszter: Tiltakozik *Zichy* Nándornak azon kifejezése ellen, hogy e szakasz elfogadása elvenné az országnak keresztény jellegét. Más országban is behozatott ez s a keresztény jelleg mégis fennmaradt. Ha a zsidókat recipiáltuk, nem tagadhatják meg tőlök azt, amit megadunk a jövőben alakítandó felekezeteknek is. Ugy látja, hogy *Zichy* Nándor indítványának éle van s ez az él méltatlanul a zsidóságot éri. Kéri a főrendeket, hogy fogadják el a képviselőház által beékkelt szakaszt a hármass bizottság módosításában.

Elnök felolvassa *Zichy* Nándor grófnak a szakasz törlésére vonatkozó indítványát s egyuttal elrendeli a névszerinti szavazást.

Megejtetvén a szavazás az eredmény a következő:

Igennel vagyis *Zichy* Nándor gróf indítványa mellett szavazott 113 főrend.

Nemmel szavazott 120 főrend.

A főrendek tehát 7 szótöbbséggel *Zichy* Nándor gróf indítványát elvetették.

A „Budapesti Katholikus Népkör“ alakuló gyűlése.

Október 21.

Impozáns képet nyújtott a piaristák város-háztéri épületének díszterme Vasárnap délután midőn a „Budapesti Katholikus Népkör“ alakuló gyűlést tartotta. Mintha nem is alakuló gyűlés, hanem már egy rég szervezett compact egyesület tartotta volna diszgyűlést, oly szép számmal jentek meg a főváros híhő katolikus polgárai.

Alig pár hónapja annak, hogy a fővárosi

kath. iparosok körében mozgalom indult meg az iránt, hogy Budapesten katolikus népkört alakítsanak. Egy-két ember volt eleinte csak a mozgalom élén, s ma már a nemes eszme oda nőtte ki magát, hogy az alakuló gyűlésen a piaristák díszterme zsuffolásig megtelt az ügyet lelkesen szívére viselő közönséggel, a kik között az iparosokon-, előkelő tisztviselőknél kivül számos hölgy is volt jelen.

Tiszóczy Jenő belvárosi hitoktató ideiglenesen felkért, de most már az alakuló gyűlés által közfelkiáltással megválasztott elnök nyitotta me a gyűlést, s lelkes szavakkal fejtegette a katolikus népkör célját, mely a vallásos hazafias s erkölcsös életnek tért nyitni óhajt, mely az egyeseknek és egésznek, a hazának és államnak előmozdítására irányul a kath. vallás szemelőtt tartásával. Óriási lelkesedés és éljenzés váltotta fel szavait, midőn beszédét befejezve a budapesti kath. népkör alakuló gyűlést megnyitotta.

Ugyancsak közfelkiáltással választották meg az elnök előterjesztésére **Buday** Aladár okl. tanítót a kör jegyzőjévé, ki fáradságot nem kimélve, lankadatlan kitartással buzgólkodott már eddig is a kör megalakításán.

Az elnök ezután felolvastatta a belügyminiszteriumhoz jóváhagyás végett fölterjesztendő alapszabályokat, miket a kör több-kisebb módosítással elfogadott. Ezek szerint a budapesti kath. népkörnek célja különösen a fővárosban lakó kath. polgárok szellemi, társadalmi s anyagi érdekeinek előmozdítása, a vallás-erkölcsei szellem, a közművelődés és az összetartás fejlesztése által.

Csakis társadalmi és erkölcsi eszközökkel törekszik emberbaráti célját elérni, ez alapon hat a kath. vallás alapját képező szeretet ébresztésére az erkölcs fejlesztésére és társas összejövetelek által az együvé tartozás és társulás ápolására; anyagilag pedig feladatául tűzé ki az elszegényedett kath. egyének felkarolását, emberbaráti célok előmozdítását, végre a körhöz fordulónak tanácsal- és közbenjárással szolgál.

Az alakuló gyűlés elhatározta, miszerint a miniszteri jóváhagyás után valószínűleg január hó első vasárnapján választó közgyűlésre jön össze, amikor is az alelnök, 60 választmányi tag, 10 póttag valamint a tisztviselői választását ejti meg. A tagsági díj budapesti lakosok részére évi négy vidékieknek pedig két forintban lett megállapítva. Alapító tagok is szépen jelentkeznek, kik 50 forinttal járulnak a kör megalakításához.

Elnök a gyűlést bezárván, a közönség Al-mássy Jenő indítványára a szt. sziv templomába vonult, hol buzgó imával róttá le háláját a Mindenhatónak, a már eddig is elért szép sikerért.

Az Erzsébet városi templom alapkövetétele.

Az épülő Erzsébetvárosi templom alapkövetétele a király, az egyházi és közéleti méltóságok jelenlétében tegnap folyt le ünnepélyesen.

Az utvonat, merre a király az ünnepségek színterére érkezett, zászló erdővé alakult át, s lenn a járókon a nép oly tömege hullámozott már reggeli fél 9 órakor, hogy a kirendelt egész sereg rendőr alig tudta a kocsit utat fentartani.

A templom környékének bekerített piacán a korlátok mögött százakra menő tömeg szorongott, s a fedetlen templom építési állványai valóságos amfiteátrum képét nyújtották.

Zsufolva volt minden talpalatnyi tér, sokan a pillérek körül a pusztá ablaknyíláson tekintettek a templom hajójába, hol a belépő jegyes előkelő közönség szorongott a rögtönzött tribünökön.

A templom hajóján végig, mely izlésesen volt díszítve, a kék bársonybevonatu korlátok között szőnyeg futott a szentélyig, hol baldachin volt emelve a király s vele szemben a hercegprimás számára.

A baldachinok alatt egy-egy karosszék előtt rakott művü asztal, himezett brokát terítővel leborítva állott.

A király asztalán arany tintatartó mellett sas íróttal feküdt, míg a hercegprimás asztalára ezüst írókészlét volt elhelyezve.

A leendő szentély falait az új templom alaprajza s különböző nézleteinek képei fedték. A szentély imitált mozaik padlatából lépcső vezetett le az alapköig, mely vaslánczon csüngött.

A templom külső dekorációja is méltó volt a nagy ünnepséghez.

A homlokzaton trikolorok s a város színei lengtek s az állványok szálfáit lombfüzérek kötötték össze. A portálé fölé emelt bársony baldachin felett világos kék mezőben az ország és Budapest czimerpaizsa feküdt. A vörös alapu arannyal rojtzott drapériákon, az egész homlokzaton végig futva, a király nevének kezdőbetűi fonódtak össze.

Fogatközlekedésre a lovas- és gyalogrendőrök légiója a dohány-utca felőli kerítéskaput, a gyalog érkező közönség számára pedig a Huszár-utczából nyílt tartotta szabadon.

Az ünnepség első mozzanata teljes csöndben folyt le. Kora reggel, nyolcz órakor szentelte be Tóthfalussy Béla erzsébetvárosi plébános káplánjai segédletével a párkányzatokig már kész falakat.

Legelőbb a hercegprimás fogata gördült a térre, kit a papság élén **Tóthfalussy** plébános üdvözölt. A hercegprimás kíséretében volt több egyházi méltóság.

Kint az utvonalon szünni nem akaró éljenzések jelezték **Ő Felsége** megérkezését, ki elébe a biboros-hercegprimás a klérus élén a templomból kijött.

A királyt **Ráth** Károly főpolgármester üdvözölte, mire **Ő felsége** röviden csak ennyit felelt:

— „Örömmel jöttem el a mai ünnepélyre.“

Ezután **Ő Felsége** egész kíséretével a templomba ment, ahol a méltóságok nevében **Ráth** főpolgármester hosszabb beszéddel üdvözölte s felkérte, hogy lenne szives a templom alapkövét ünnepélyesen letenni.

Erre **Ő felsége** a következő beszédet olvasta fel:

„Örömmel jelentem meg ma e helyen, hogy az Erzsébetvárosi római katolikus plébánia-templom alapkövét letegyem.

Magyar székesfővárosom törvényhatósága kötelemeinek egyik legnemesbikét gyakorolta, midőn ezen városrész római katolikus vallásu lakosainak vallás-erkölcsi érdekeit szem előtt tartva, ezen templom építését felkarolta.

Szívemből kívánom, hogy ezen templom építése Isten dicsőségére, a hívek lelki javára és mindazok erkölcsi elégtételére, kik ezen Istennek tetsző mű létrejöttét tettel és áldozatkészséggel előmozdították, szerencsésen befejeztessék.“

A király beszédét az éljenzés többször megszakította, befejezésekor pedig perczekig tartott.

Ezután **Gerlóczy** felolvasta az alapköbe szánt okmányt, melyet **Ő felsége** aláírása után a hercegprimás, a miniszterek és más notabilitásaink irtak alá; mely után **Ő felsége** cerclét tartott, a melyen **Tóthfalussy** plébánossal hosszabban beszélt.

A cerclé után a hercegprimás az okmányt megáldotta, amelyet az alapkö mélyedésébe illesztettek s **Ő felsége** ezüst kalapácsal hármat ütött a köre; utána miniszterek, főpapok és tábornok is megtették a kalapács ütéseket, mely után az ünnepély véget ért.

NAPTÁR.

— Október 22. —

Kedd, Róm. kath. Kordula sz. Prot. Kordula. Gör. kel. Eulamp. I. sz. 4.

Nap két 6 óra 13 p., nyug 4 óra 43 p. Hold kette 11 óra 7 p., 7 óra 2 p.

Október 24. Bizottsági tag választások.

„ 27. A Nagyváradi jubileuma és a hírlapírók országos értekezlete.

„ 27. Az izr. nőegylet rendkívüli közgyűlése Nagyváradon.

„ 28. Biharmegye közegészségügyi bizottságának ülése.

„ 28—30. Népfelkelők szemléje a városháznál.

Ítélet a László-malom bűnyűgyében.

Október 20.

A László-malom drámájának harmadik felvonása vasárnap délelőtt 10 órakor fejeződött be a büntető törvényszék tárgyaló-termében.

A hősök, a bűnösök buktak, mert bukásukat követelte a megsértett erkölcsi rend.

A büntetés fáj nekik, sokalják, felebbeznek a felsőbb bírósághoz. Igen, mert semmit sem tűr nehezebben az ember mint az érdemlett megaláztatást.

A drámának tehát nincs vége: érdekel várjuk a többi felvonást.

Az első bíróság ítéletének kihirdetését a következőkben adjuk:

Millye Gyula elnök háromnegyed 10 órakor bevezetetti **Konda Sámuel** előhivatja **Feldheim Izraelt** és **Edelmann Márkot**, azután kihirdeti az ítéletet, mely szerint a kir. törvényszék **Konda Sámuel** könyvhamisítás és ezzel eszmei kapcsolatban levő család büntetése miatt a mai naptól kezdve 4 évi fegyházra, 300 frt pénzbüntetésre, 5 évi hivatalvesztésre és politikai jogainak elvesztésére ítéli. Behajthatatlanság esetén a 300 forint pénzbüntetés 30 napi fegyházbüntetésre változik.

Feldheim Izraelt hivatalból üldözendő család büntetése miatt a mai naptól kezdve 2 évi fegyházbüntetésre 300 forint pénzbírságra 4 évi hivatalvesztésre és politikai jogainak elvesztésére ítéli a törvényszék. A 300 forint pénzbüntetés behajthatatlanság esetén 30 napi fegyházbüntetésre változik.

Edelmann Márkot pedig hivatalból üldözendő család büntetése miatt 1 évi fegyházbüntetéssel, 200 forint pénzbüntetéssel, 3 évi hivatalvesztéssel és politikai jogainak elvesztésével bünteti a kir. törvényszék.

A 200 forint pénzbüntetés behajthatatlanság esetén 20 napi fegyházbüntetésre változik.

Elítéltek azonkívül egyetemlegesentartoznak a László-malom részvénytársaság veszteségét és a per költséget, egyenkint pedig a rabtartási költséget megtéríteni.

Enyhítő körülménynek tudta be a törvényszék a vádlottak büntetlen előéletét és a felügyelet hiányát, ellenben terhelő körülménynek a több éven át folytatólagosan elkövetett, hamisítást, illetőleg csalást és a büntetnek a városra, megyére, sőt az országra is kiterjedő megrendítő hatását.

Konda Sámuel szabadlábra helyezése ügyében a törvényszék tagadó határozatot hozott és a takarékpénztári könyvet védőnek visszaadta.

Ügyész az ítélet minősítésével igen, de szigorával nincs megelégedve: fellebbezik. Vádlottak és védők fellebbeznek.

* * *

Meg kell ezen a helyen emlékeznünk **Millye Gyula** elnökről, ki a tárgyalás tapintatos és ügyes vezetésével igazán kiérdemelte a közönség elismerését és rokonszenvét.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonnenwirth-féle bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss cégnél Kishíd-fő,
Kutasi D. papirkereskedésében Uri-utca,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-piac,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,

Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca.
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.
Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota Nagypiac.

M. kir. dohány- és szivar-áruda Zöldfa-utca.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

* Kir. hercegnő, mint apátnő,

A nemes hölgyek alapítványi intézetének templomában Prágában vasárnap ment végbe **Mária** Annunciata kir. hercegnőnek apátnővé való ünnepélyes beiktatása. Ő felségét **Károly Lajos** kir. herceg képviselte. A kir. hercegnőt és kíséretüket a templom bejáratánál **Schönborn** bibornok hercegérsek, az alapítványi hölgyek és a tartományi főmarsall fogadták és vezették a trónszékhez. A helytartó felolvasta a kir. hercegnőnek apátnővé való kinevezetéséről szóló császári okmányt, köszönetet mondott **Károly Lajos** kir. hercegnek, hogy ő felsége képv. életében megjelenni kegyeskedett és azután az alapítványi hölgyekhez fordult, akiknek azt mondta, hogy a kir. hercegnő, mint apátnő fenntartásához hasonlóan, a női erények és nemes erkölcsök világító példaképeül fog szolgálni. Azután a kir. herceg a rend jeleit a kir. hercegnőre adta, mire a hercegérsek a kir. hercegnő, a ki a rend hermelinköpenyét viselte, szertartásszerűleg felavatta. Végül a hercegérsek **Te Deum**ot czelebrált. A kir. herceg visszatért a palotába, a kir. hercegnő pedig az alapítványi hölgyekkel együtt az alapítványi intézetbe ment.

* **Márkus Miklós** gör. kath. plébános temetése. A gör. kath. papságot és az újvárosi gör. kath. plébánia híveit súlyos veszteség érte az előbbieket egy derék és buzgó kartársukat, a hívek pedig lelkes és hivatását pontosan teljesítő lelkipásztorukat veszítették el benne. Tegnap délután volt temetése a gör. kath. székesegyházban óriási közönség részvétele mellett, kik között ott voltak: **Bozóky Alajos** kir. tanácsos, **Hoványi Géza**, **Dencs János** esp. plébános, **Nemesy Andor**, **Fetszer Antal**, dr. **Duma Flórián**, **Stark Gyula**, **Erdélyi József**, **Sarkadi József**, dr. **Papp Coriolán**, dr. **Kiss Döme**, **Kőrössi Endre** stb. stb. A temetési szertartást **Kövényi Tivadar** gör. kath. nagyrepost pontifikálása mellett **Vela Pál**, **Laurán Ágoston** apátkanonokok, **Botta főesperes**, **Papán esperes**, **Nyes S.** aligazgató, **Szfurle plébános**, **Marozsán** és **Pallady** lelkészek végezték. A szertartás végzetével a szép koszorúkkal borított koporsót az üveges halottas kocsi helyezették a nagy közönség kíséretében a zölkerti temetőbe vittek csendes nyugovóra. Legyen neki jutalma az Ur, kiben híven hitt s kinek hű szolgája volt; árván maradt családjának bánatos szívére pedig enyhítő balzsamot és erőt adjon az Ur akaratában való megnyugvás és a vallás vigasztalása. A temetést **Weiszlovits A.** és fia temetkezési intézet rendezte.

* **A pénzügyigazgató körúton.** **Borosjenői Papp Miklós** nagyvárosi pénzügyigazgató, mint tudósítónk írja, tegnapelőtt Magyar-Csékre érkezett, hol a pénzügyi szakaszt és az adóügyekkel foglalkozó hivatalnokot vizsgálta felül s ezenkívül a hozzá kérelemmel járó feleket hallgatta ki s rendkívül előzékenységgel adott felvilágosítást és tanácsokat mindenkinek. A népszerű pénzügyigazgatót tegnap az egész csekei intelligencia a vasúthoz kísérte ki. A pénzügyigazgató hivatalos ügyben tovább utazott **Belényesre**.

* **Egyházi kitüntetés.** **Grócz Béla** endrői róm. kath. lelkész és kerületi esperes egyházi téren ép oly szép, mint méltó kitüntetés érte, nevezetesen **preposttá** nevezetett ki.

* **Plébánosi vizsgálat.** **Krisztik János** csabai helyettes plébános, **Leky Kornél** székesegyházi karkaplan és **Mándoky Sándor** volt gyulai, jelenleg sólyomkői kaplan plébánosi vizsgálatot. A vizsgálatot tevők ebédre **Schlauch Lőrincz** bibornok püspök vendégei voltak.

* **A város köszönete.** Megírták volt már, hogy több fővárosi könyvkereskedő és **Laszky Armin** nagyvárosi könyvkereskedő a szegény

iskolás gyermekek között leendő kiosztás végett nagyobb értékű könyveket küldöttek a városi iskolákhoz. Ezért a város októberi közgyűlésen köszönetet szavazott az illetőknek, s tegnap a főjegyző következő jegyzőkönyvi kivonatot küldte:

276/895.

Laszky Armin könyvkereskedőnek

Helyben.

Elismeréssel veszi tudomásul Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága a polgármester azon bejelentését, mely szerint a nagyvárosi közönségi iskolai tanulók tankönyvekkel való segélyezéséhez **Laszky Armin** könyvkereskedő 100 frt értékű könyvvel hozzájárult, miért is neki e nemeslelkű adományért köszönetet mond s ennek jegyzőkönyvi kivonaton tudomására hozatalát elrendeli. **Rácz Mihály**, főjegyző.

* **Illetéktelenül ítélkező iskolaszék.** **Sarkadról** vesszük a hírt, hogy az ottani közs. iskolaszék **Berke István** elnöke indítványára — ki mint látszik, keveset ért a törvényekhez, a fels. népiskola helyettes igazgatóját, azért, mert 2, mond kettő akáczfát az iskolaudvaráról kivágatott, 5 frtig megbüntetni határozta. Eltekintve attól, hogy nevezett helyettes igazgató-tanító saját költségén távolabb vidékről 17 darab jávor-, helyből pedig eper- és diófát szerezve, elültette, ápolta, míg az alka Imatlan helyen levő kivágott akáczfából a cs emeték mellé korlátot, az iskolajátó elébe küsz öböt, a padlásra pedig létrát csináltatott s így nem saját javára használta fel a jogtalan tulajdont. Eltekintve attól, hogy az iskolaszék hatáskörét messze túllépte, midőn elnöke indítványára fenti határozatot meghozta — valóban szegényes állapota, hogy a mai korban, midőn anynyira hangoztatják a néptanítók működésének fontosságát, kik amugy is sokféle kellemetlenségnek vannak kitéve — akkor az iskolaszéknek elnöke még büntetni is szeretné a tanítókat, ha tudná, ahelyett, hogy tisztességének megfelelőleg működésében támogatná, tekintélyét a nép előtt fokozná. Ezen a tanúgyre károsan ható állapotra a felettes hatóság figyelmét midőn felhívjuk, — hasonló szabálytalan s a hazai tanítói kart is sértő eljárás kikerülése miatt e helyen világosítjuk fel **Berke** urat, hogy tanítót csak a közg. bizottság büntethet fegyelmi uton.

* **Hírlapírók Nagyváradon.** Impozáns és nagyszabású ünnepségnek készül a hírlapírók értekezlete. A fogadó bizottság, élén a buzgó és agilis elnökkel **Mezey Mihály**val serényen dolgozik, hogy az október 27-én Nagyváradra érkező író és hírlapíró vendégek fogadása minél ünnepélyesebb legyen és hogy a sajtómunkásai sokáig kellemesen emlékezzenek vissza a Nagyváradon töltött napra. A nagy fogadó bizottság — a mint már említettük, — honlap szerdán este tartja gyűlését, amikor a fogadtatás, valamint az ünnepi nap egyéb programjait véglegesen megállapítatnak. Az író és hírlapíró vendégek tiszteletére vasárnap délelőtt a város polgársága díszbédet rendez a »Zöldfa« szálloda nagytermében. A **Sipos Orbán** kir. tanácsos, tanfelügyelő által ez irányban megindított akciót már eddig is szép siker koronázza. A polgárság érdeklődését és lelkesedését bizonyítja az is, hogy többen jelentkeztek már, akik az érkező vendégeket elszállásolni óhajtnak. A »Fekete Sas«, »Zöldfa«, és »Rimanóczy« szállodák tulajdonosai 3—3 szép szobát ajánlottak fel az érkező vendégek részére. A vendégek közül **Rákosi Jenő** a »Budapesti Hírlap« főszerkesztője **Horváth Gyula** orsz. képviselő, a »Magyar Hírlap« főszerkesztője szombaton a 7 órai gyorsvonattal érkeznek Nagyváradra. Velük együtt jönnek a fővárosi hírlapírók. A többi vendégek a szombat éjjeli és vasárnap délelőtti vonatokkal érkeznek. Még mindig érkeznek jelentkezések. Ujabbán a következő hírlapírók jelentkeztek be az október 27-iki ünnepségeken való részvételüket. **Benes János**, az »Egyetértés« segédszerkesztője. **Aczél Endre**, az »Egyetértés« belmunkatársa. **Szathmáry Mester Károly**, az »Erdélyi Napló« segédszerkesztője (Kolozsvár.) **Rumy Sándor**, a »Győry Közlöny« felelős szerkesztője. **Lóránt Dezső**, az »Egyetértés« belmunkatársa. **Bihari Imre**, az »Egyetértés« belmunkatársa. **Harsányi Soma** levelező. (Mező-Keresztes.)

* **Meglopott kereskedő segéd.** Csatár Béla kereskedősegéd Janky Antal cég üzletében panasolja a rendőrségnek, hogy bezárt fiókjából valami ismeretlen tolvaj fehérműjét elcsente.

* **Must árverés a városi szőlőtelepen.** N. Várad város tulajdonát képező szőlőtelepen f. hó 26-án (szerdán) d. e. 11 órakor nyilvános árverés fog tartatni, a melyen az idei 15 hliter must termés a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.

* **Kártya-sipisek letartóztatása.** Rendőrségünk ügyes fogást tett tegnap éjjel, ugyanis már rég gyanuba vették a Hungária című kávéházat, mint ahol a tiltott hazard-játékot kultiválják, de mindez ideig eredménytelenül, végre tegnap Mandel és Szabó rendőrbiztosok abban a pillanatban léptek be a titkos kártyahelyiségbe, midőn a »maka« erősen járta, mindjárt letartóztatták a két b.-ujfalui Grósz testvért, akik már a rendőrség előtt, mint notorius kártya-sipisek ismeretesek.

* **Helyreigazítás.** Lapunk vasárnapi számában „Révai Mór öngyilkossága“ című cikkünkben Révai öngyilkosságának egyedüli okául azt hoztuk fel, hogy neje Píck Malvin egy huszárhadnaggyal megszökött. Már özv. Révainé felkérésére kijelentjük, hogy ő huszártiszttal nem szökött meg, s hogy férje öngyilkosságának idején atyjánál Nagyszalontán tartózkodott.

* **Lapunk külön kiadása.** Tegnap külön kiadáson tudattuk olvasóinkkal a szomorú hírt, hogy Magyarországot tegnap a főrendek megfosztották keresztény jellegétől, elfogadván a felekezetenküliséget és a zsidó vallásra való áttérés lehetőségét. Vidéki előfizetőink lapunk mai számához mellékelve kapják.

* **Kossuth Ferencz Békésen.** A függetlenségi s 48-as párt meghívására Kossuth Ferencz vasárnap délelőtt érkezett Gyula felől Békésre. A békési közönség a vásártéren gyülekezett s a gyulai határig a menet élén mintegy 50 lovaslegény is kivonult bandériumként. A határnál Szegedi Károly pártelnök fogadta s üdvözölte Kossuthot. A bérház előtti téren d. e. 11 órakor a békési függetlenségi s 48-as párt közgyűlése volt, este a bérház nagytermében bankett, melyen az iparos dalárda működött Kossuth Ferencz még aznap este elutazott. A békési 48-as honvédek elhatározták, hogy Kossuth Ferencznél testületileg tisztelni fognak.

* **Tolvaj szolgál.** Tóth Gábor panaszkodik, hogy a csodadoktor szolgálja Jakab Sándor, ellopta szőrét, nikkal zsebóráját és tarisznyáját. A tolvajt keresi a rendőrség.

* **Koszoru megváltás.** Révai Mór testvérei koszoru megváltás czímen 20 frtot adományoztak a városi árvaház javára.

* **Lelketlen ügynökök.** Megemlékeztünk már egyszer annak rendje és módja szerint a rémregénykihordó ügynökökről. Most újra baja van velük a rendőrségnek. Az u. n. főügynökök ugyanis fényesebbnél-fényesebb ígéretekkel lecsábítanak Pestről egy csomó fiatal embert ügynökök s mikor kihasználták, kenyér nélkül hagyják őket. Most is 4 ilyen ügynököt kellett a rendőrségnek kényszerutlevéllel ellátni.

* **Lopás.** A prem. rendi papoknál levő gazdasszonyt meglopták. Szobájába menve észrevette, hogy egy alpacca (ezüstözött) czukortartó hiányzik. A gyanu csakhamar egy ottan lévő hetesre irányult. Bálint László az ipsének a neve, tenkei születésű. Letartóztatásánál 21 frt készpénzt találtak. Már a napokban az ott lévő inasoktól 1 pár cipő és egyéb apróságok is eltűntek, melyet Bálint Lászlónál most meg találtak. Most a rendőrség kóterjában elmélkedik — ha majd szabadon lesz — egy újabb lopási kísérletről, mely bizonyára képzelt szerencsében a szerencsétlenség ismét megtörténhetik.

* **Az igazgató jutalomjátéka.** 20 év óta megfordulva az európai színpadokon játszik Maurice K. igazgató. Ennek az évfordulóját ülte meg tegnap s a jutalomjátékára egybegyűlt közönség produktumait lelkesen megtapsolta. Kivüle kitűntek még a Jozefi testvérek és Waldau Róza kisasszony, ez utóbbi különösen Schaffner daláért részesült jól megérdemelt tapsokban.

Kereskedelmi és iparkamarai tagok választása.

Október 20.

Reggel 9 órakor nyitotta meg ifj. Rimler Károly főkapitány a választást, elrendelvén, hogy a kereskedők és iparosok külön bizottság előtt adják be szavazatukat.

A kereskedők szavazatának beszédésére kiküldött bizottság tagjai Hoványi Géza elnöke alatt, Farkas Izidor és Ullman Izidor voltak. Bizalmi férfikként pedig Bognár Sándor és Fernyész Antal működtek. A hatóság részéről Kolman Adolf rendőrbiztos volt jelen.

Az iparosok részére megalakított szavazatszedő bizottság tagjai voltak: Lang József mint elnök, ifj. Tóth Ferencz és Andriška Károly. Bizalmi férfiú gyanánt pedig Balogh Sándor szerepelt.

A bizottságok megalakítása után csakhamar kezdetét vette a szavazás és folyt szakadatlanul délután 3 óráig, amikor már mindkét bizottság előtt csak szórványosan jelentkeztek a szavazók, mire Rimler Károly főkapitány kitűzte a zárórát, melynek eltelte után megkezdődött a szavazatok összeszámlálásának óriási munkája.

A szavazatok összeszámlálása az iparosoknál fél nyolczkor ért véget, a kereskedőknél azonban egy egész órával előbb volt kihirdetendő az eredmény.

A választás eredménye a következő:

A kereskedők közül megválasztott rendes tagok.

Andrényi Lajos,
Bognár Sándor,
Farkas Izidor,
Frankl Lázár,
Hoványi Géza,
Huzella Gyula,
Janky József,
Kunz Gusztáv,
Laszky Armin,
Markbreit Sándor,
Mihelji Pál,
Reisman Mór,
Steiner M. Albert,
Terényi Antal,
Ullman Izidor,
Schwarcz Antal.

Iparos leszavazott összesen 347.

Ebből esett:

Daday József 331 szavazattal
Milibák József 330 szav.
Bertsey György 329 szav.
Óváry Lajosra 323 szav.
Mészáros József 318 szav.
Fekete Lászlóra 316 szav.
Weisz Károlyra 296 szav.
Rozslay Gézára 290 szav.
Mihálovits Jánosra 279 szav.
Weisz Gáborra 275 szav.
Rendes Vilmosra 245 szav.
Rimanóczy Kálmánra 244 szav.
ifj. Moskovits Mórra 244 szav.
Gyöngyössi Gyulára 244 szav.
Hann Lászlóra 238 szav.
Voszka Ferenczre 230 szav.
Aufrecht Mórra 229 szav.
Czegléd Sándorra 204 szav.
Ujváry Vilmosra 203 szav.
Andriška Károlyra 199 szav.
Dévald Mihályra 189 szav.
Berger Dánielre 186 szav.
Hillinger Lipótra 183 szav.
Gyagyovszky M. Viktorra 177 szav.

Ezek közül is az első 16 a kamara beltagja, az utolsó nyolcz pedig a kamara kültagja lett.

Hivatalos közlemények.

17907—1895.

Értesítés.

Nagyvárad város házi pénztára, a pénztárban kezelt alapok és alapítványok, valamint a közevetvám alapról készített s az 1896. évre szóló költségelirányzat a tanács és pénzügyi szakbizottság együttes ülésében megállapítottán, az 1886. évi XXI. t. cz. rendelkezésének megfelelőleg 1895. évi október hó 23-ik napjától közszemlére a számvevői hivatal helyiségében kitétetnek.

Ezen körülményről Nagyvárad város közönségét azon felhívás mellett értesitem, miszerint a költség elirányzatot minden adófizető polgárnak megtekinteni joga van, s hogy az ellen netaláni felszólamlásait, a folyó évi november hó 14-ik napján tartandó törvényhatósági közgyűlés határidejét megelőző öt nappal, a tanács mint állandó választmányhoz írásban beadhatják.

Kelt Nagyváradon a tanács és pénzügyi szakbizottságnak 1895. évi október hó 18-ik napján tartott üléséből

Sal Ferencz,

kir. tanácsos, polgármester.

E G Y L E T.

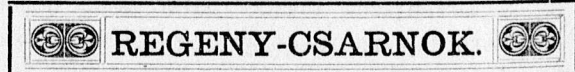
Jóváhagyott alapszabályok.

A belügyminiszter a királyi első temetkezési egyesület alapszabályait a jóváhagyási záradékkal ellátta. — Az egyesület elnökéül Kiss László birtokost jegyzőjéül pedig Monis Istvánt választották meg.

I R O D A L O M.

— **»Herkó Páter«** A folyó évi október hó 20-án kiadott 42-ik szám, gazdag, változatos, élénk tartalmával, igen jó ötleteivel, nagyon sikerült illusztrációival, méltán sorakozik az eddigi hasonló számokhoz. Melegen ajánljuk ezt az egyetlen katolikus élelplapot a t. közönség figyelmébe és pártfogásába. Előfizetési ára félévre csak 2 frt.

— **»Politikai Hetiszemle«**. A folyó évi október hó 20-án megjelent 42-ik számnak tartalma a következő: *Vezércikk*: Epizódok, írta R. *Belföld*: Zágrábi botrányok, írta Veritás. *Külföld*: Liberális kormány Romániában, írta Székely Sámuel. Uj kormány Romániában (Bukaresti levél.) *Közgazdaság*: Taussig urakéziója, írta O. Tözsde és pénzügy. *Társadalom*: A magyar szaporodása, írta dr. Gorove László. *Irodalom*: A széppróza mni állása, írta dr. Császár Elemér. *Művészet*: A hétről.

REGÉNY-CSARNOK.

A csikárma.

(Nőrablás.)

16

Írta: **May Károly.**

Fordította: **Nix.**

(Folytatás.)

— Ki gondolta volna? A Nilus mentén minden várost, falut és tanyát átkutatam; de nem is gyanítottam, hogy ebben a házban emberek laknak. Tehát csakugyan a felesége?

— Azt nem tudom; de nem is hiszem.

— És valóban beteg?

— Igen.

— Alláhra mondom, ezt megkeserüli, ha valami baja lesz! Miféle betegségben szenved?

— A betegség szívében lakozik. Gyűlöli ezt az embert. A szabadulás vágya gyöttri és ha gyorsan nem menekedhetik tőle, akkor meg fog halni!

— Ki mondta ezt neked? Szenicza?

— Nem; ezt én magam észleltem.

— Láttad őt?

— Igen.

— Meglested talán?

— Nem. Ibrahim maga vezetett engem hozzá, hogy beszélhessek vele.

— Ő maga? — Ez lehetetlen!
 — Mert nagyon szereti és attól fél hogy meghal.
 — Tehát beszéltél is vele?
 — Igen, de csak annyit, amennyit Ibrahim megengedett. De azért még is a fülembe tudta sugni e szavakat:
 »Mentsd meg Szeniczát!« Innen tudtam meg a nevé; mert Ibrahim Güzelának nevezte.
 — Mit válaszoltál neki?
 — Hogy meg fogom menteni.
 — Effendi! szeretlek, tied az életem! — A gazember elrabolta őt tőlem. Csalással magához ragadta. Jöjj, effendi, menjünk. Legalább hadd lássam a házat, melyben él!
 — Csak maradj itt! Holnap ismét elme-
 gyek hozzá és — — —
 — Megyek veled, uram!
 — Csak maradj még holnap itthon. Ismeri ezt a gyűrűt, melyet ujjadon viselsz?
 — Nagyon jól ismeri.
 — Akkor add ide nekem.
 — Miért?
 — Holnap is beszélni fogok vele és majd úgy intézem a dolgot, hogy észrevegye ujjamon ezt a gyűrűt.
 — Ez nagyon jó lesz! Mert mindjárt sejtene fogja, hogy közelében vagyok. De mi lesz azután?
 — Előbb beszélj el nekem mindent, ami rátok vonatkozik.
 — Tehát tudd meg uram, hogy mi üzletünk Iszlambulban a legnagyobbak egyike; én atyámnak egyetlen fia vagyok és mig ő a bázárt igazgatja és a szolgákra ügyel, addig én a szükséges üzleti utazásokat végzem. Gyakran voltam ilyen célból Skutáriban és egy ilyen alkalommal láttam meg először Szeniczát, midőn barátnéjával a tengeren csolnakázott. Máskor ismét viszontláttam őket. Atyja nem lakik Skutáriban, hanem a fekete hegyekben; de ő gyakran lejött, hogy barátnéját meglátogassa. Midőn két hónappal ezelőtt ismét oda-
 utaztam, akkor már Szenicza barátnéjával és ennek férjével együtt nyomtalanul eltűnt.
 — Hová?
 — Azt senki sem tudja megmondani.
 — Szülői sem?
 — Nem. Atyja, az öreg Oszkó, elutazott Csarnagorából (Montenegró) hogy gyermekét fölkeresse; nekem pedig Egyiptomba kellett jönnöm bevásárlások végett. A Niluson egy gőzbárával találkoztam és midőn a szándál, melyen utaztam, elvitorlázott mellette, hallottam, hogy valaki nevemet kiáltotta át arról. Átpillantottam és a gőzbárákán, Szeniczát láttam meg, aki lekapta arczáról a fátyolt, hogy megismerhessem. Sötét tekintetű, de szép férfi állott mellette, ki a jármákat ismét arczára borította — többet aztán nem láthattam ettől a perctől kezdve folyton kutattam utána.
 — Tehát nem tudod bizonyosan, hogy hazáját önként hagyta-e el, vagy kényszerítve lett erre?
 — Önként bizonyára nem!
 — Ismered a férfit, aki mellette állott?
 — Nem.
 — Vagy talán tévedtél és nem Szenicza volt az, akit megpillantottál?
 — De hiszen akkor nem kiáltotta volna nevemet és nem nyújtotta volna felém a karjait!
 — Az igaz.
 — Szidi! Te megígérted neki, hogy megmented?
 — Igen.
 — Tehát akkor még is tartod a szavadat?
 — Ha csakugyan ő az, akkor bizonyára megtartom.
 — És hogyan hozod ki majd a házból?
 — Majd meg fogom neked a módját mondani. — Haszán el Reiszán! fölveszed majd őt dahábiébe?
 — Kész vagyok rá, habár nem ismerem azt, az embert, akinek a hatalmában van.
 — Mámurnak mondja magát, amint már említettem.
 — Ha csakugyan mámur volt, vagyis tartományi kormányzó, akkor elég hatalma van, hogy mindnyájunkat tönkretegyen, ha elfog bennünket — mondá az öreg hajóskapitány. — A csikármát halállal büntetik. Kedves barátom

Kara ben Madsarli, nagyon óvatosnak kell lennünk.

A magam részéről a veszedelem éppen nem aggasztott; de el voltam határozva, hogy az egész dologban egy ujjamat sem mozdítom, ha Ibrahimnak joga van a leányhoz.

Még sokáig beszélgettünk együtt tervünkről; úgy, hogy reggel elég későn ébredtem fel. Dél-
 előtt meglátogattam az öreg Abu el Reiszánt
 (Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Országgyűlés.

(Eolytatás.)

Zichy Nándor gróf a szakasz kibővítését javasolja.

Wlassics Gyula ellenzi Zichy gróf ajánlatát.

Zichy Nándor egy új szakasz beiktatása érdekében a következő határozati javaslatot terjeszti elő:

»Megkeresztelt gyermek törvényes kor előtt nem keresztény vallást nem vehet föl.

Keresztény és nem keresztény között kötött vegyes házasságból származó gyermekekre nézve az 1894. XXXII. t.-cz. 3—4 szakaszai, illetőleg az 1868. LIII. t.-cz. 14. szakasza csak annyiban alkalmazhatók, amennyiben a 7 évet meg nem haladó gyermek az áttérő szülőt keresztény vallásba követi. A 7 évet meghaladó gyermekek a keresztény vallásba áttérhetek.

Wlassics Gyula miniszter kéri e határozati javaslat elvetését.

A főrendek többsége felállással történt, szavazás után Zichy Nándor gróf határozati javaslatát elvetette.

A törvényjavaslat többi szakaszait minden vita nélkül elfogadták.

A főrendiházat az ülés alatt lefoto grafálták. Az ülés vége d. u. 2 órakor.

A királyné betegsége.

Budapest, okt. 21. (Saj. tud. táv.)
 A királyné ischiaszban veszélyesen megbetegedett s már messzeható intézkedéseket kell tenni, hogy a felséges beteg fájdalmi csillapuljanak. A királyné holnap Bécsbe utazik, hol Juvenius híres svéd tudós fogja gyógykezelés alá venni.

Boris herceg áttérése.

Berlin, okt. 21. (Saját tud. táv.) Rómából jelentik a Kl. Journalnak: Néhány nap óta itt időzik Stanczov, bolgár diplomáciai ügyvivő. A vatikánhoz közel álló körökben azt beszélnek, hogy itt tartózkodása Boris hercegnek az orthodox vallásra való áttéréseivel van összefüggésben. Ferdinánd fejedelem, a kinek a pétervári bolgár deputáció után köteleességé vált a trónörökösnek orthodox vallásra való keresztelése, belátja, hogy már nem szegülhet ellen a népakaratnak. Annál sürgősebb a dolog ma, a mikor a szobranje nemsokára összeül. Petojcov miniszterelnök kényszerítve lesz a szobranjenek ebben az irányban a tiszta képet feltárni

Megfenyegetett nagykövet.

London, okt. 21. (Saját tud. táv.)
 A Times közli, hogy a konstantinápolyi angol nagykövet fenyegető levelet kapott. Valószínű, hogy az ifju török suhanczokat rá akarták bírni, hogy az angol nagykövet ellen merényletet kövessenek el. Tegnap Konstantinápoly utcáin számos szofta járt, hogy tüntetést provokáljanak az örmények ellen, de mikor hallották, hogy a rendőrség éles töltényekkel van ellátva, hamarosan eltűntek.

Francia nagykövet Budapesten.

Budapest, okt. 21. (Saj. tud. távir.)
 Lozé, a francia bécsi nagykövet holnap Budapestre érkezik, hol a király által magánkihallgatáson fogadtatni fog. A francia nagykövet ezuttal először van Budapesten, hol tiszteletére a francia főkonzul Turenne gróf ebédet ad, melyre közéletünk számos kitünősége hivatalos.

Egy altábornagy tragédiája.

Bécs, okt. 21. (Saját tud. távirata.)
 Práterben ma hajnalban véres tragédia játszódott le. Dunst Gusztáv altábornagy előbb feleségét, született Dbele bárónőt, azután pedig önmagát lőtte agyon. Tetének oka a nyomasztó adósságokban keresendő. Az altábornagy 26 éve házas, de a házasság gyermektelen maradt. Dunst 1879-ben vonult nyugalomba.

Közgazdaság.

A gabona határidőüzletek reformja.

Megemlékeztünk lapunk e rovatában (mult szombati számunkban a budapesti tőzsdetanács által a gabona határidőüzletek tárgyában egybehívott ankétról s ennek első üléséről.

Pótlólag említjük föl, hogy az ankét a mult hét végén megtartotta második és befejező ülését is, melynek lefolyása a következő volt.

Adler Géza a határidő-üzleteknél a ráfizetéseket kötelező tétel ellen nyilatkozik.

Werkner (Leszámitoló és pénzváltó bank) hosszabb beszédben részletezi a tervezett reform hátrányait előadja, hogy az, ha a »ráfizetések« a kötési idő előtt követelhetők volnának, az egész határidő üzletet egyszerű játékká alacsonyítaná le. Javasolja, hogy a buza-szokvány magasabbra tétessék, és hogy a határidő az egyes hónapokra külön-külön terjesztessék ki, mely intézkedés által lehetővé tétetnek, hogy egy a termelő, mint a fogyasztó a reális határidő üzletét haszonnal vehesse igénybe.

Schlesinger Pál szintén a reform ellen nyilatkozik és azt állítja, hogy az időközi »reálfizetések« követelésének joga lehetlenné tenné a határidőre való eladást a termelőre és megreheztetné a reális kereskedőre is. Hogy pedig termelők is haszonnal veszik és vehetik is igénybe a határidőre való eladást, bemutatja egy főhercegi uradalom és több nagy birtokos kötését.

Hirsch Nándor az ügynökök védelmére kel, akik a mai eljárás mellett, csak nagy rizikóval dolgozhatnak.

Heller és társa czég belfagya Klein kimutatja az ügynökök tarthatatlan álláspontját, a kiknél az egész mozgalom csak ürügy arra, hogy a határidő üzleteket a legszélesebb rétegekre kiterjeszthessék és a kik eddigel is nagyban hozzájárulnak ahhoz, hogy az egész határidőüzlet kivetkőzzék reális alakjából és egyszerű szerencsejátékká süljedjen le.

Semmi szükség, hogy a tőzsdéügynökök ezen csapatát bárki is védelembe vegye, rovására azoknak a kereskedőknek, a kik ma már úgy is egyedül vannak, a kik határidőüzletet reális üzletek lebonyolítására használják fel.

Varga és Steiner tőzsdéügynökök szólaltak még fel a reformok mellett s ezzel az ankét véget ért.

Az egész ankét lefolyása a résztvevőkben azon benyomást hagyta hátra, hogy a tőzsdetanács a tőzsdéügynökök követeléseinek helytelenségéről meggyőződve, azt határozattá emelni nem fogja és hogy a tanács a határidőüzlet reformja tekintetében, a mennyiben az a terminusok havonkinti megállapítására és az usance javítására vonatkozik, a kellő intézkedéseket meg fogja hozni.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. október 21-én.

Magyar aranyjáradék 4%	— — — —	120.25
Magyar koronajáradék	— — — —	99.—
Magyar vasúti kölesön aranyban 4 1/2%	— — — —	123.75
Magyar vasúti kölesön ezüstben 2 1/2%	— — — —	101.25
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	— — — —	120.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — — —	97.75
Italmérési jog megváltási kötvény	— — — —	100.75
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — — —	97.75
Magyar nyerevény sorsjegy-kölesön	— — — —	161.50
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölesön	— — — —	145.—
Osztrák járadék papirban	— — — —	100.25
Osztrák járadék ezüstben	— — — —	100.50
Osztrák járadék aranyban	— — — —	121.50
Osztrák korona járadék	— — — —	101.25
1860. osztr. államsorsjegyek	— — — —	152.—
Osztrák-magyar bankrészvény	— — — —	1060.—
Magyar hitelbank részvény	— — — —	483.75
Osztrák hitelintézet részvény	— — — —	401.—
Osztrák-magyar államvasúti részvény	— — — —	395.25
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	— — — —	953.—
Német birodalmi márka	— — — —	58.80

Vonatok érkezési és indulási ideje
1895. október 1-től.

Érkezik:

Budapestről **2-18, 7-08, 1-48, 7-15, 8-42.**
Kolozsvárról **2-19, 10-44, 11-17, 8-00, 8-38.**
Szegedről **8-30, 9-32, 5-30.**
Aradról **9-32.**
Vaskóh-Belényesről **11-05, 9-09.**
Gyoma-Kótról **10-05, 8-00.**
Ermihályfalváról **8-10, 9-14.**
Szent-László és Félix fürdőből **8-15*, 10-10, 8-37*, 6-20, 8-55, 10-54***

Indul:

Budapest felé **2-14, 8-33, 11-37, 11-10, 2-22.**
Kolozsvár felé **2-20, 7-15, 2-06, 3-58, 12-05.**
Szeged felé **4-25, 7-30, 10-20.**
Arad felé **4-25.**
Belényes-Vaskóh felé **4-25, 1-48.**
Kót-Gyoma felé **6-55, 1-40.**
Ermihályfalva felé **6-45, 4-35.**
Szent-László és Félix fürdőbe **6-40*, 8-39, 2-05*, 4-45, 7-20, 9-19***

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.
A *-gal jelölt vonatok csak vásár- és ünnepnapokon közlekednek.

330. 331. 332. 333. 334

1895 g. ü. sz.

Árverési hirdetmény.

Nagyvárad város tanácsának a folyó 1895. évi 11358, 11361, 11435, 11438, 11441, 14875 sz. alatt kelt határozatai

értelmében az **1895. évi november hó 7-ik napján délelőtt 9 órakor** a városház gyűléstermében a következő javadalmak, vállalatok és ingatlanok fognak nyilvános árverés, illetőleg árlejtés útján kiadatni, örök áron eladatni.

I. Vállalatok.

1. A tolonczok élelmezésére vonatkozó vállalat az **1896. évi január hó 1-től 1898. évi december 31-ig** terjedő **3 évi időtartamra.**

2. A város részére szükséges tüzifa-szállítási vállalat az **1896. évi január hó 1-től 1896. évi december 31-ig** terjedő **egy évi időtartamra.**

II. Javadalmak.

3. A város tulajdonát képező Wolff korcsma bérléte a regále-jog és szántó-föld nélkül az **1896. évi január hó 1-től 1898. évi december 31-ig** terjedő **3 évi időtartamra**, kikiáltási ár 180 frt bérösszeg.

4. A város tulajdonát képező »Bihari hágóhoz« címzett korcsma s a hozzá tartozó regále-jog bérléte az **1896. évi január hó 1-től 1898. évi december 31-ig** terjedő **3 évi időtartamra**, kikiáltási ár 100 frt évi bérösszeg a korcsmaért és a hozzá tartozó regále-jogért 150 frt évi bérösszeg.

5. A város tulajdonát képező »Szeles« korcsma bérléte az **1896. évi január hó 1-től 1898. évi december 31-ig** terjedő

3 évi időtartamra, kikiáltási ár 300 frt évi bérösszeg.

6. A város tulajdonát képező »Korona« vendéglő örök áron eladása, kikiáltási ár 25.000 frt.

Árverelni, illetve árlejtési szóval vagy zárt ajánlatok beadása által lehet.

Árverelők tartoznak a kikiáltási ár 10%-át — árlejtők pedig: a) a tolonczok élelmezésére vonatkozó vállalatnál 200 frtot; a tüzifa szállítási vállalatnál ugyancsak 200 frtot. Készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban bantpénzül az árverés, illetőleg árlejtés megkezdése előtt az árverelő küldöttség elnökének kezébe letenni, avagy azt a beadandó és 50 kros bélyeggel ellátott zárt ajánlataikhoz mellékelni.

Zárt ajánlatok az **1895. évi november hó 7-ik napjának délelőtt 9 óráig** a küldöttségi elnökhöz nyújtandók be, s a zárt ajánlatokban határozottan megemlítendő, miként árverelő, illetőleg árlejtő az árverés, illetve árlejtési feltételeket ismeri és azokat egész terjedelmében elfogadja.

A fent kitett időn túl benyújtott zárt ajánlatok figyelembe vételni nem fognak.

A tett ajánlatok árverelőt, illetőleg árlejtőt a leütéskor azonnal, a város közönségét azonban csak a törvényhatósági bizottság jóváhagyása után kötelezik.

Az árverési, illetőleg árlejtési feltételek és egységi árjegyzékek Papp János gazdasági tanácsnok hivatali helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Nagyvárad, 1895. október 20.

Papp János,

(272) 1—0

árverelő küldöttségi elnök.

Uj papirraktár.

Mult évben nyomdánk felállítása alkalmával az építkezés miatt nem rendelkezünk elegendő helyiséggel, így csak kizárólag nyomda-iparral foglalkoztunk; ma azon szerencsés helyzetben vagyunk, hogy ügyfeleinknek dúsán és izlésesen felszerelt könyvnyomda mellett

papirraktárt

is berendezhettünk, a hol mindennemű irodai, iskolai és üzleti papiros szükségletét a legolcsóbban

BÁRMILY MENNYISÉGBEN

beszerezhetik.

Könyvnyomdánkat, mely a legujabb gépekkel és betűkkel van felszerelve, ajánljuk mindenféle munkák gyors és jutányos árban kiállítására.

Kiváló tisztelettel

Szent László-nyomda részvénytársaság

üzletvezetősége

Nagyváradon, Apáczai-utca 3. szám.

Vidéki megrendelések a legpontosabban
eszközöltetnek.